

Zemju īpašnieki un politiķi sapņo par jauno dzīvojamo apbūvi. Pierīgā, apgūstot visas apbūvei paredzētās teritorijas, iedzīvotāju skaitam vajadzētu desmitkārtoties.

Pierīga 20. un 21. gadsimtā

TEKSTS JĀNIS LEJNIEKS, DR.ARCH.

Pierīgas attīstības jautājums nav jauns. Mūsdienu Rīgas plānošanas reģionā ietilpst Rīga, Jūrmala, bijušais Rīgas, Tukuma, Ogres un Limbažu rajons. Pierīga ir amorfāks veidojums, tās nosacītās robežas ietver ar galvaspilsētu saistītās apdzīvotās vietas un infrastruktūru Rīgas zaļajā lokā. Pēc Pirmā pasaules kara, 1923. gadā, uzņemoties jaundibinātā Rīgas jaunizbūves biroja vadību, pilsētplānotājs Arnolds Lamze (1889-1945) pilsētas attīstību redzēja tā saucamās Lielrīgas robežās, kas aptvertu teritoriju no Bolderājas līdz Ikšķilei un no Beberbekiem līdz Ropāžiem. Tolaik apkārt galvaspilsētai pletās Rīgas patrimoniālais apgabals 746 km² platībā, kas bija pakļauts pilsētas tiesībām, un līdz pat

Otrajam pasaules karam daudzi zemesgabalu valdītāji maksāja pilsētai gruntsnomu. Rakstā «Teritorijas problēma Lielrīgas izbūvē» Lamze jautāja, «vai nevar apvienot divus pretstatus: pilsētas saimnieciskās un kulturālās ērtības ar lauku dzīves veselīgumu?» (Lamze, 1932) un atbildei pasniedza tā saucamo dārzu pilsētas teoriju. Viņš proponēja brīvās jeb klajā apbūves veidu, un, ja būtu realizējušās Lamzes idejas, tad šodien Pļavniekos, Purvciemā un citos padomju laikmeta mikrorajonos nebūtu saspiesti 200-300 iedzīvotāji uz 1 ha (Melbergs, 1999). Trīsdesmitajos gados demogrāfi Latvijas galvaspilsētas iedzīvotāju skaitu 20. gadsimta beigās lēsa uz 1,5 miljoniem. Apbūvējot Pierīgu pēc dārzu pilsētas principiem, kurus

mūsu pilsētplānošanas patriarhs traktēja kā apdzīvotumu «satelit-pilsētās» jeb «trabantos», blīvums nepārsniegtu 70 iedzīvotājus uz 1 ha.

Teritoriju, ko Lamze nosauca par «jaunizbūves novadu» apmēram 78 000 ha platībā, 60. gados pilsētplānotāji traktēja kā «piepilsētas zonu», kuras galvenie uzdevumi bija: izvietot rūpnīcas un dzīvojamos rajonus, atslodot pilsētu, nodrošināt vietas pilsētnieku atpūtai un attīrīt gaisu ar apzaļumotajām teritorijām. Rīgas zaļās joslas plānojuma projekta (1981) autore Aina Titmane atzina, ka «dažādo nozaru intereses ir savstarpēji pretrunīgas un nonāk pretrunā ar zaļās joslas galvenajām funkcijām» (Titmane, 1982). Prasība «zaļās joslas teritorijā aizliegt būvēt atpūtas namus, pansionātus, pionieru nometnes, vasarnīcas, dārza mājiņas, kolektīvās atpūtas bāzes un citas ar ilgstošu uzturēšanos saistītas būves» nebija realizējama. Jau 60. gados ar attiecīgiem Kompartijas un valdības lēmumiem tika sākta «dārzkopības

Rīgas piepilsētas shēma, 1981, (Titmane, 1982).

- 1 - Rīga
- 2 - Rīgas zaļā josla
- 3 - Rīgas zaļā zona
- 4 - Rīgas piepilsētas zona

Pierīga, 2010.
Aerofotogrāfija.

